

การพัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่องนาฏยศัพท์และภาษาทำนนาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

The Development of Learning Material on Dancing Terminology and Thai Dancing Art Language for Mattayom 1 Students

ศิริเสนห์ หอมนาน
Sirisaney Homnan

ครูโรงเรียนเทศบาล 1 บ้านชะอำ (ชะอำวิทยาคาร กองการศึกษา เทศบาลเมืองชะอำ)
Teacher at Ban Cha-am Municipal School 1 (Cha-am Wittayakarn, Education Division, Cha-am
Municipality)

*Corresponding author Email: Sirisaney222@live.com

(Received: March 9, 2021; Revised: September 21, 2021 ; Accepted : October 12, 2021)

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่องนาฏยศัพท์และภาษาทำนนาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนนาฏศิลป์ไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนเทศบาล 1 บ้านชะอำ (ชะอำวิทยาคาร) จำนวน 33 คน ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โดยผู้วิจัยได้ออกแบบชุดการเรียนรู้จากการศึกษาข้อมูลมาตรฐานและตัวชี้วัดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 นอกจากนี้ยังได้ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเพื่อนำมาออกแบบชุดการเรียนรู้ให้สอดคล้องตามมาตรฐานและตัวชี้วัด ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ครอบคลุมตามมาตรฐานและตัวชี้วัดที่กำหนดให้ ซึ่งการออกแบบชุดการเรียนรู้เรื่องนาฏยศัพท์และภาษาทำนนาฏศิลป์ไทย ประกอบไปด้วยเนื้อหาการเรียนรู้ทั้งหมด 3 เล่ม คือ 1) เรื่องนาฏยศัพท์ 2) เรื่องภาษาทำนนาฏศิลป์ไทย 3) เรื่องร่างมาตรฐาน ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวัดประสิทธิภาพ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการวัดความพึงพอใจของนักเรียน จากการใช้ชุดการเรียนรู้เรื่องนาฏยศัพท์และภาษาทำนนาฏศิลป์ไทย ผู้วิจัยใช้การหาค่าทางสถิติ โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างด้วยสถิติทดสอบ t-test จากผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้เรื่องนาฏยศัพท์และภาษาทำนนาฏศิลป์ไทยเมื่อนำไปใช้กับผู้เรียนแล้วมีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.79/86.87 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 ที่มีต่อชุดการเรียนรู้เรื่องนาฏยศัพท์และภาษาทำนนาฏศิลป์ไทย มีผลคะแนนเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ที่ 94.60 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : ชุดการเรียนรู้ นาฏยศัพท์ ภาษาทำนนาฏศิลป์ไทย

Abstract

The purposes of the study on the development of the learning package on Thai Classical Dance vocabulary and non-verbal posture of Thai Dramatic Arts for Mattayom 1 students were: 1) to study the effectiveness of the learning package; 2) to compare students' achievement before and after using the learning package; and 3) to study the satisfaction from the students towards the learning package on Thai Classical Dance vocabulary and non-verbal of Thai Dramatic Arts for Mattayom 1 students. The sample group was 33 students from Mattayom 1, class 1/2, who enrolled in the second semester of the academic year 2019 at Baan Cha-am Municipality School, Phetchaburi. The learning package was designed based on the study of standards and indicators for the Basic Education Core Curriculum of 2008. In addition, the learning standard and indicator of dramatic arts subject were studied in order to design the learning package to provide comprehensive learning outcomes. The research tools of the learning package consisted of 3 learning components: 1) Thai Classical dance vocabulary, 2) non-verbal posture of Thai Dramatic Arts, and 3) Standard Thai Traditional dance. The data was analyzed by using percentage, mean, standard deviation, t-test (dependent samples), and the data was also presented in a table with descriptions. The results of the research were as follows: 1) The efficiency of students' performance on the learning package on Thai Classical Dance vocabulary and non-verbal posture of Thai Dramatic Arts for Mattayom 1, class 1/2, was 86.79 / 86.87, which was higher than the established 80/80 criterion; 2) students' achievement after using the learning package for Mattayom 1, class 1/2, was significantly higher than before at .05; and 3) Students were satisfied with the learning package on Thai Classical Dance vocabulary and non-verbal posture of Thai Dramatic Arts for Mattayom 1, class 1/2, with overall average score of 94.60 percent.

Keywords: learning package, Thai Classical Dance vocabulary, non-verbal posture of Thai Dramatic Arts

บทนำ

วัฒนธรรมของชาติไทย คือ ผลสร้างสรรค์ของบรรพบุรุษที่สั่งสมมาแต่โบราณและช่วงรอยต่อของประวัติศาสตร์แต่ละช่วงทำให้เราได้มีการปฏิสัมพันธ์ วัฒนธรรมของชาติที่บ่งบอกถึงความเป็นไทยที่เด่นชัด คือ 1) มีศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ 2) มีภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ และมีอักษรไทย 3) มีสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทย 4) วิธีการดำเนินชีวิตแบบไทยที่มีวัฒนธรรมเป็นพื้นฐาน 5) มีประเพณีไทย 6) มีศิลปะแบบไทย ทั้งงานศิลปกรรม นาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ ฯลฯ และ 7) ความเป็นไทยโดยกิจกรรมารายาท และอุปนิสัย ซึ่งศิลปะการแสดงถือเป็นวัฒนธรรมทางจิตใจด้านสุนทรียะ เป็นงานสร้างสรรค์สุนทรียภาพที่แสดงออกหรือบรรเลงที่ประกอบด้วย นาฏศิลป์ การละคร การดนตรี การแสดงพื้นบ้าน การละเล่นพื้นบ้าน และการแสดงอื่น ๆ (ภาธิดา เปี่ยมมงคล, 2546) โดยนาฏศิลป์นั้นเป็นสัญชาตญาณชนิดหนึ่งของมนุษย์ที่แสดงออกมาเมื่อเกิดอารมณ์ เป็นเครื่องผลักดันให้จิตกระตุ้นร่างกายให้แสดงการเคลื่อนไหว มีจังหวะ มีแบบแผน

เพื่อให้เกิดความสุข ความเข้าใจและความงดงามแก่ตนเองและผู้อื่น และเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมของมนุษย์ในชุมชนและสังคม (เรณู โกศินานนท์, 2545) ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้กำหนดแนวการจัดการศึกษาในมาตรา 23(4) ไว้ว่า การจัดการศึกษาในระบบต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่อง ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงาม มีสุนทรียภาพ ความมีคุณค่า ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ กิจกรรมทางศิลปะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม ตลอดจนการนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้ โดยมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะวิธีการทางศิลปะ เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างอิสระในศิลปะแขนงต่าง ๆ ประกอบด้วยสาระสำคัญ 3 สาระ โดยในสาระที่ 3 นาฏศิลป์นั้น มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ องค์ประกอบนาฏศิลป์ แสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ ใช้ศัพท์เบื้องต้นทางนาฏศิลป์ วิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์คุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวในรูปแบบต่าง ๆ ประยุกต์ใช้นาฏศิลป์ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ในการแสดงนาฏศิลป์ไทยที่มีลักษณะท่ารำไทยอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวทำให้ต้องมีศัพท์เฉพาะเพื่อสื่อความหมายของท่ารำนั้น ๆ หรือการแสดงท่าทางการเคลื่อนไหวของอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายที่ใช้ในการฝึกหัดท่ารำนั้นไปในแนวทางเดียวกัน ศัพท์เฉพาะที่ใช้ในวงการนาฏศิลป์ไทย เรียกว่า นาฏยศัพท์ เป็นศัพท์เฉพาะในการปฏิบัติท่าตั้งแต่ศีรษะจรดปลายเท้า และภาษาท่า ที่เป็นท่าธรรมชาติของมนุษย์ที่นำมาใช้ประกอบการแสดงละครหรือการแสดงนาฏศิลป์ต่าง ๆ ซึ่งผู้เรียนจำเป็นต้องศึกษาเรื่อง นาฏยศัพท์ และภาษาท่า โดยทำความเข้าใจและฝึกปฏิบัติตามคำศัพท์นั้น ๆ ยึดถือนาฏยศัพท์และภาษาท่านั้น เป็นแบบแผนจะได้ไม่เกิดความคลาดเคลื่อนและยังจะเพิ่มความแม่นยำจากการจดท่ารำเพิ่มขึ้นอีกด้วย (พิชัย ปรัชญานุสรณ์ และคณะ, 2547; ฐิติรัตน์ เกิดหาญ, 2555)

จากเอกสารรายงานผลการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระที่ 3 นาฏศิลป์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2560 และ 2561 ของโรงเรียนเทศบาล 1 บ้านชะอำ (ชะอำวิทยาคาร) พบว่า ปีการศึกษา 2560 คะแนนเฉลี่ยรวมรายชั้น ในมาตรฐาน ศ 3.1 ตัวชี้วัด ม.1/2 ใช้นาฏยศัพท์หรือศัพท์ทางการละครในการแสดง มีค่าเฉลี่ยรวมต่ำสุด มีค่าเท่ากับ 10.74 คิดเป็นร้อยละ 71.60 รองลงมาคือ ตัวชี้วัด ม.1/3 แสดงนาฏศิลป์และละครในรูปแบบง่าย ๆ มีค่าเท่ากับ 10.92 คิดเป็นร้อยละ 72.80 และในปีการศึกษา 2561 คะแนนเฉลี่ยรวมรายชั้น มาตรฐาน ศ 3.1 ตัวชี้วัด ม.1/2 ใช้นาฏยศัพท์หรือศัพท์ทางการละครในการแสดง มีค่าเท่ากับ 10.70 คิดเป็นร้อยละ 71.33 ตัวชี้วัด ม.1/3 แสดงนาฏศิลป์และละครในรูปแบบง่าย ๆ มีค่าเฉลี่ยรวมต่ำสุด มีค่าเท่ากับ 10.61 คิดเป็นร้อยละ 70.73 (โรงเรียนเทศบาล 1 บ้านชะอำ (ชะอำวิทยาคาร), 2560; โรงเรียนเทศบาล 1 บ้านชะอำ (ชะอำวิทยาคาร), 2561)

ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนรายวิชานาฏศิลป์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า สาเหตุที่ผลการเรียนของตัวชี้วัด ม.1/2, ม.1/3 ไม่เป็นไปตามเกณฑ์อาจเนื่องมาจากนักเรียนยังมีความเข้าใจในเรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาท่าที่ยังไม่เพียงพอ เพราะนักเรียนศึกษาเนื้อหาเพียงในหนังสือเรียนไม่ได้มีสื่อการเรียนรู้เสริมเพิ่มเติม รวมถึงรูปแบบการจัดการ

เรียนรู้ที่เป็นรูปแบบเดิม ๆ คือ การสอนโดยครูผู้สอนอธิบายและสาธิตท่าทางประกอบเป็นตัวอย่างบางหัวข้อหรือบางเนื้อหา ไม่ได้เน้นให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าหรือฝึกปฏิบัติทางด้านนาฏศิลป์ด้วยตนเองจากการเรียนรู้และทำความเข้าใจเพิ่มเติมจากเอกสารประกอบการเรียนรู้หรือสื่อการเรียนรู้ที่นอกเหนือจากหนังสือเรียน การจัดการเรียนรู้จึงจำเป็นต้องใช้ชุดการเรียนรู้ที่ครูสร้างขึ้นประกอบการทำกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น และได้ฝึกปฏิบัติทักษะทางด้านนาฏศิลป์ตามคำอธิบายที่ละขั้นตอนได้ด้วยตนเอง เนื่องจากชุดการเรียนรู้นั้นจะมีคำอธิบายและรูปภาพประกอบที่ครอบคลุมตรงตามเนื้อหาที่ครูออกแบบการเรียนรู้ไว้ ซึ่งสอดคล้องกับมลิวรรณ โนนศิริ (2551) ได้กล่าวไว้ว่า ชุดการเรียนรู้เป็นชุดที่สร้างขึ้นสำหรับนักเรียนโดยเฉพาะหรือเป็นรายบุคคล โดยให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสามารถ ความพร้อม และความสนใจของตนเอง และสอดคล้องกับจิตราวดี จิราวัฒนาพร (2555) ได้กล่าวไว้ว่า ชุดการเรียนรู้ เป็นสื่อผสมที่ครูสร้างขึ้นเป็นชุด ๆ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้และสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากการศึกษา หลักการ แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับชุดการเรียนรู้ พบว่า ชุดการเรียนรู้เป็นชุดการสอนที่ให้นักเรียนเรียนด้วยตนเอง ในชุดการสอนประกอบด้วย บัตรคำสั่ง บัตรกิจกรรมและบัตรเฉลย บัตรเนื้อหา บัตรแบบฝึกหัด หรือบัตรงานพร้อมเฉลย และบัตรทดสอบพร้อมเฉลย ในชุดการสอนนั้นจะมีสื่อการเรียนรู้ไว้พร้อมเพื่อให้นักเรียนใช้ประกอบการเรียนเรื่องนั้น ๆ (ยุพิน พิพิธกุล และอรพรรณ ต้นบรรจง อ้างถึงใน สมบูรณ์ ทายพัชร, 2545) สามารถช่วยให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสามารถและความสนใจของตนเอง ช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้ในแนวเดียวกัน ช่วยให้ครูวัดผลได้ตรงตามความมุ่งหมาย ช่วยให้ครูสามารถถ่ายทอดเนื้อหาวิชาที่มีความสลับซับซ้อนได้ดี (นวลละออง ห่วงรัก, 2548) ส่งเสริมการเรียนรู้แบบรายบุคคล สร้างความพร้อมและความมั่นใจให้แก่ครู เพราะชุดการเรียนรู้ผลิตไว้เป็นหมวดหมู่ สามารถนำไปใช้ได้ทันที (บุญเกื้อ ควรหาเวช, 2545) สอดคล้องกับงานวิจัยของสกาเวเดือน เอี่ยมสร้อย (2550) ศึกษาการพัฒนาชุดสอนนาฏศิลป์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านยาง พบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ นักเรียนส่วนใหญ่เกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้นอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของจิตราภรณ์ แก้วดี (2549) ศึกษาการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ทักษะทางด้านนาฏศิลป์ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้อยู่ในระดับดี

จากแนวคิดและผลงานวิจัยดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อตอบสนองต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้ และอำนวยความสะดวกเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ มีความรอบรู้ ได้ฝึกทักษะ มีกระบวนการคิด จากประสบการณ์จริง และฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาท่านาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาท่านาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาล 1 บ้านชะอำ (ชะอำวิทยาคาร) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ใน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 2 ห้องเรียน มีนักเรียนรวมทั้งหมดจำนวน 68 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนเทศบาล 1 บ้านชะอำ (ชะอำวิทยาคาร) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ใน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 33 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่มด้วยการจับฉลาก

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

วิธีดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอตามลำดับดังนี้

1. ชุดการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาท่านาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ต่อไปนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระที่ 3 นาฏศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

1.2 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้

1.3 ออกแบบและสร้างชุดการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาท่านาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 3 เล่ม ดังนี้

เล่มที่ 1 นาฏยศัพท์

เล่มที่ 2 ภาษาท่านาฏศิลป์

เล่มที่ 3 รวบรวมมาตรฐาน

แต่ละเล่มชุดการเรียนรู้ ประกอบด้วย จุดประสงค์การเรียนรู้ ใบความรู้พร้อมภาพตัวอย่าง ใบกิจกรรม ใบเฉลยกิจกรรมหรือใบคำอธิบายกิจกรรมที่เป็นทักษะการปฏิบัติ แบบประเมินใบกิจกรรม แบบทดสอบหลังเรียน ใบเฉลยแบบทดสอบหลังเรียน และแบบบันทึกคะแนนกิจกรรมชุดการเรียนรู้

1.4 นำชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหา โดยใช้วิธีการตรวจสอบดัชนีความสอดคล้อง (Index of item Objective Congruence หรือ IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญให้คะแนนความคิดเห็นในการพิจารณา เกณฑ์ค่า IOC มากกว่า 0.5 หมายความว่า ผ่านเกณฑ์ชุดการเรียนรู้ที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.60–1.00 ถือว่ามีความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

1.5 ปรับปรุง แก้ไขชุดการเรียนรู้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปใช้ทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนเทศบาล 1 บ้านชะอำ (ชะอำวิทยาคาร) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 35 คน

1.6 ปรับปรุง แก้ไขชุดการเรียนรู้จากการนำไปทดลองใช้แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนเทศบาล 1 บ้านชะอำ (ชะอำวิทยาคาร) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 33 คน

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาท่านาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยเกี่ยวกับการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน – หลังเรียน เป็นแบบปรนัยให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระในชุดการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาท่านาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รวมจำนวน 30 ข้อ ซึ่งเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละข้อ คือตอบถูกให้ 1 คะแนน ถ้าตอบผิดให้ 0 คะแนน

2.3 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาจากดัชนีความสอดคล้อง IOC ความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ลักษณะการใช้คำถาม ตัวเลือก ตัวลวง พฤติกรรมที่ต้องการวัด และความถูกต้องทางด้านภาษา พร้อมทั้งรับฟังข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไข โดยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.99 ถือว่ามีความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมยอมรับได้

2.4 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้แก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนเทศบาล 1 บ้านชะอำ (ชะอำวิทยาคาร) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 35 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของภาษาและความเข้าใจที่มีต่อข้อคำถาม พร้อมทั้งตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบโดยตรวจสอบความเที่ยงของแบบทดสอบ ใช้กระบวนการวิธีตรวจสอบความสอดคล้องภายใน (Internal consistency) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha)

นอกจากนี้วิเคราะห์ความยากง่ายของข้อสอบ และค่าอำนาจการจำแนกของข้อสอบ เนื่องจากการทดสอบครั้งนี้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน – หลังเรียนไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 35 คน ซึ่งเป็นจำนวนกลุ่มขนาดเล็ก จึงเลือกใช้เกณฑ์ 50% ในการแบ่งผู้เข้าสอบออกเป็นกลุ่มสูงกับกลุ่มต่ำ โดยมีนักเรียนในกลุ่มสูง 18 คน และกลุ่มต่ำ 17 คน และวิเคราะห์ข้อสอบตามดัชนีบ่งชี้คุณภาพของข้อสอบดังนี้ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552)

2.5 คัดเลือกข้อสอบที่เข้าเกณฑ์ จำนวน 30 ข้อ โดยมีค่าระดับความยากง่ายของข้อสอบ (p) ระหว่าง 0.34 – 0.89 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.22 – 0.66 ไว้ใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนเทศบาล 1 บ้านชะอำ (ชะอำวิทยาคาร) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 33 คนต่อไป

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาท่านาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบสอบถามความพึงพอใจ

3.2 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาท่านาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 10 ข้อ มุ่งวัดความรู้สึกหรือความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ

3.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน (รายชื่อตามภาคผนวก ก) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยพิจารณาจากดัชนีความสอดคล้อง IOC ความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ลักษณะการใช้คำถาม ตัวเลือก ตัวलग พฤติกรรมที่ต้องการวัดและความถูกต้องทางด้านภาษา พร้อมทั้งรับฟังข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ขึ้น โดยแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.98 ถือว่ามีความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมยอมรับได้

3.4 นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ ที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนเทศบาล 1 บ้านชะอำ (ชะอำวิทยาคาร) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 33 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยทำการทดสอบนักเรียนก่อนเรียนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ
2. ดำเนินการวิจัยโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 3 เล่ม
3. ดำเนินการทดสอบนักเรียนหลังเรียนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ
4. วัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังจากเสร็จการดำเนินการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.79 / 86.87 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) ของชุดการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ประสิทธิภาพ	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ
กระบวนการ (E_1)	310	269.06	10.16	86.79
ผลลัพธ์ (E_2)	30	26.06	1.06	86.87
ชุดการเรียนรู้ (E_1 / E_2)	86.79 / 86.87			

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้สถิติ Dependent Samples t-test

การทดสอบ	N	$\bar{X}$	S.D.	$\sum D$	$\sum D^2$	t
ก่อนเรียน	33	17.27	1.35	290	2576	54.44*
หลังเรียน	33	26.06	1.06			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.73, S.D. = 0.43) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
1. เนื้อหาในชุดการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ไทย สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.73	0.45	มากที่สุด
2. ชุดการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ไทย มีความยากง่ายเหมาะสม	4.55	0.51	มากที่สุด
3. ภาษาที่ใช้ในชุดการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ไทย มีความเหมาะสมและเข้าใจง่าย	4.52	0.51	มากที่สุด
4. ภาพตัวอย่างประกอบในชุดการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ไทย มีความเหมาะสมและเข้าใจง่าย	4.79	0.42	มากที่สุด
5. ชุดการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ไทย มีกิจกรรมในการฝึกทักษะที่เข้าใจง่ายและน่าสนใจ	4.85	0.36	มากที่สุด
6. นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและได้ฝึกทักษะเพิ่มเติมมากขึ้น	4.88	0.33	มากที่สุด
7. นักเรียนมีความสุขที่ได้ทำกิจกรรมจากชุดการเรียนรู้	4.79	0.42	มากที่สุด
8. การเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ไทย ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหา และสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ถูกต้อง	4.85	0.36	มากที่สุด
9. นักเรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหาและฝึกทบทวนทักษะภาคปฏิบัติได้ด้วยตนเองจากชุดการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ไทย	4.76	0.44	มากที่สุด

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
10. นักเรียนมีเจตคติที่ดีและชอบในการเรียนวิชานาฏศิลป์มากขึ้น	4.64	0.49	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยโดยภาพรวม	4.73	0.43	มากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาท่านาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาท่านาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.79 / 86.87 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 ทั้งนี้เนื่องจากชุดการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาท่านาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นผ่านกระบวนการอย่างเป็นระบบ และวิธีการที่เหมาะสม โดยเริ่มจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระที่ 3 นาฏศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างชุดการเรียนรู้ อีกทั้งได้ผ่านการตรวจทาน แก้ไขข้อบกพร่องจากผู้เชี่ยวชาญ ผ่านการทดลองใช้เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความถูกต้องเป็นชุดการเรียนรู้ที่มีความสมบูรณ์ มีองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ ที่ประกอบด้วย ชื่อชุดการเรียนรู้ คำชี้แจง สาระสำคัญ มาตรฐานการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ใบความรู้พร้อมภาพตัวอย่าง ใบกิจกรรมพร้อมใบเฉลยกิจกรรมหรือใบคำอธิบายกิจกรรมที่เป็นทักษะการปฏิบัติ แบบประเมินใบกิจกรรม แบบทดสอบหลังเรียนพร้อมใบเฉลยแบบทดสอบหลังเรียน และแบบบันทึกคะแนนกิจกรรมชุดการเรียนรู้ ที่สามารถนำไปใช้ได้ทันที ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสுகุณ สีนพพานท์ (2552) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของชุดการเรียนรู้ มีดังนี้ 1) คำชี้แจงในการใช้ชุดกิจกรรม 2) บัตรคำสั่ง 3) บัตรกิจกรรมหรือบัตรปฏิบัติการ 4) บัตรเนื้อหา โดยสิ่งที่ควรมีในบัตรเนื้อหา คือ หัวเรื่อง และคำอธิบาย 5) บัตรแบบฝึกหัดหรือบัตรงาน 6) บัตรเฉลยบัตรแบบฝึกหัด 7) บัตรทดสอบ และ 8) บัตรเฉลยบัตรทดสอบ และสอดคล้องกับแนวคิดของจิตราวดี จิราวัฒน์พร (2555) ได้กล่าวถึงการสร้างชุดการเรียนรู้ ไว้ว่า เป็นการจัดระบบในการสร้างชุดการเรียนรู้ โดยมีการวิเคราะห์หลักสูตร การกำหนดเนื้อหา กำหนดหัวเรื่อง โดยแบ่งออกเป็นหน่วยย่อย ๆ เพื่อความชัดเจนในการจัดกิจกรรม การกำหนดจุดประสงค์ การเลือกและการผลิตสื่อการสอน สร้างข้อทดสอบก่อนและหลังเรียนพร้อมทั้งเฉลย เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ และทดลองใช้เพื่อปรับปรุงแก้ไข โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อความครอบคลุมและความเที่ยงตรงของเนื้อหาแล้วจึงนำไปใช้จริง โดยชุดการเรียนรู้เป็นสื่อผสมที่ครูสร้างขึ้นเป็นชุด ๆ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ และสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิตรารณณ์ แก้วดี (2549) ได้ศึกษา ผลการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาท่านาฏศิลป์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษพบว่า ชุดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 80.37/81.60 และสอดคล้องกับงานวิจัยของหยาดพิรุณ พวงสุวรรณ (2558) ได้ศึกษา การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะพื้นฐานและการฝึกหัดการแสดงนาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษพบว่า ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เท่ากับ 86.16/81.90 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สามารถทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เพราะชุดการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้นเป็นชุดการเรียนรู้ที่จัดกิจกรรมโดยใช้กระบวนการปฏิบัติ ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนปฏิบัติจนเกิดทักษะเกิดความชำนาญ เป็นการเรียนรู้โดยใช้อวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายในการเคลื่อนไหวหรือการทำงาน โดยให้นักเรียนได้เห็นภาพตัวอย่างและคำอธิบายที่ถูกต้องจนเกิดความเข้าใจครบทุกขั้นตอนพร้อมฝึกปฏิบัติซ้ำหลาย ๆ ครั้งในรูปแบบรายบุคคลและแบบกิจกรรมกลุ่ม อีกทั้งมีการวัดผลประเมินที่ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาสาระที่สอน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของอารีย์ วชิรวรการ (2542) ได้กล่าวถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอน การฝึกฝน หรือประสบการณ์ต่าง ๆ ที่โรงเรียน ที่บ้าน และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ และในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้สื่อประเภทชุดการเรียนรู้แบบผสม ที่ประกอบด้วยชุดการเรียนรู้ประกอบการบรรยายสำหรับครู ชุดการเรียนรู้แบบรายบุคคล และชุดการเรียนรู้แบบกลุ่มผสมกันในชุดเดียว เพื่อนำมาใช้ทำกิจกรรมให้เหมาะสมกับเนื้อหา จากแนวคิดและผลงานวิจัยดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะพัฒนา ชุดการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อตอบสนองต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนจัดบรรยายภาค สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ มีความรอบรู้ ได้ฝึกทักษะ มีกระบวนการคิด จากประสบการณ์จริง และฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมพร มีเนตรทิพย์ (2547) เรื่องการพัฒนาชุดการสอน เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ไทยสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ไทย ก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 โดยความรู้ความเข้าใจหลังเรียนด้วยชุดการสอนสูงกว่าก่อนเรียน นักเรียนสามารถปฏิบัติทำนาฏยศัพท์ได้ถูกต้องและสวยงาม และสอดคล้องกับงานวิจัยของจิตรารณณ์ แก้วดี (2549) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และทักษะทางด้านนาฏศิลป์ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้อยู่ในระดับดี คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80.65

3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลประเมินแต่ละข้อสรุปได้ดังนี้ 1) เนื้อหาในชุดการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ไทย อยู่ในระดับมากที่สุด (92.45 คะแนน) 2) ชุดการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ไทย มีความยากง่ายเหมาะสม สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด (91.51 คะแนน) 3) ภาษาที่ใช้ในชุดการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ไทย มีความเหมาะสมและเข้าใจง่าย อยู่ในระดับมากที่สุด (90.51 คะแนน) 4) ภาพตัวอย่างประกอบในชุดการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ไทย มีความเหมาะสมและเข้าใจง่าย อยู่ในระดับมากที่สุด (97.42 คะแนน) 5) ชุดการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ไทย มีกิจกรรมในการฝึกทักษะที่เข้าใจง่ายและน่าสนใจ อยู่ในระดับมากที่สุด (97.36 คะแนน) 6) นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและได้ฝึกทักษะเพิ่มเติมมากขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด (98.33 คะแนน) 7) นักเรียนมีความสุขที่ได้ทำกิจกรรมจากชุดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด (96.42

คะแนน) 8) การเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ไทย ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหา และสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุด (95.36 คะแนน) 9) นักเรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหาและฝึกทบทวนทักษะภาคปฏิบัติได้ด้วยตนเองจากชุดการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ไทย อยู่ในระดับมากที่สุด (93.44 คะแนน) 10) นักเรียนมีเจตคติที่ดีและชอบในการเรียนวิชานาฏศิลป์มากขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด (92.20 คะแนน) ระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ไทยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (94.60 คะแนน) ทั้งนี้เนื่องจาก ชุดการเรียนรู้เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นชุดการเรียนรู้ที่มีกิจกรรมทั้งภาคความรู้และภาคทักษะปฏิบัติที่ให้นักเรียนเป็นผู้ลงมือศึกษาและปฏิบัติด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ จึงเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในการทำกิจกรรมและพึงพอใจที่ได้เรียนรู้ ยกตัวอย่างกิจกรรมร่วมนำมาตรฐานเพลงงามแสงเดือนสามารถกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนได้ดีซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภินิหาร แม่นวิเศษพงศ์ (2549) เรื่องการพัฒนาชุดการสอนเรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยเน้นกระบวนการปฏิบัติ การสาธิต และการทำงานกลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีเจตคติต่อนาฏศิลป์อยู่ในระดับมากที่สุด อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมภาพ มีเนตรทิพย์ (2547) ได้ศึกษา การพัฒนาชุดการสอน เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ไทยสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นว่าชุดการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยภาพรวมมีความคิดเห็นว่าชุดการสอนมีสีสันสวยงาม มีรูปภาพประกอบเหมาะสมกับเนื้อหา ให้นักเรียนแสวงหาความรู้และทำกิจกรรมอย่างหลากหลาย และสอดคล้องกับงานวิจัยของสกาเตือน เอี่ยมสร้อย (2550) ได้ศึกษา การพัฒนาชุดการสอน นาฏศิลป์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านยาง ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ นักเรียนส่วนใหญ่เกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ ครูผู้สอนต้องศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบชุดการเรียนรู้อย่างละเอียด มีการเตรียมความพร้อมด้านสื่อ อุปกรณ์ เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการจัดการเรียนการสอน

1.2 ในการจัดการเรียนการสอนครูผู้สอนควรให้คำปรึกษาแนะนำช่วยเหลือนักเรียนที่พบปัญหาขณะศึกษาหรือฝึกภาคปฏิบัติ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาถึงตัวแปรต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเรียนของนักเรียน หลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เพราะขณะที่กำลังวิจัยอาจมีผลตามมา เช่น ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ความรู้ก่อนต่อการจำของนักเรียน

2.2 ควรมีการศึกษาถึงความต้องการของนักเรียนที่ต้องการเรียนรู้ในตัวชี้วัดและเนื้อหาอื่น ๆ ในสาระที่ 3 นาฏศิลป์ เพื่อนำมาศึกษาและพัฒนาชุดการเรียนรู้ในเรื่องอื่นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จิตรารณณ์ แก้วดี. (2549). **การใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ กลุ่มการเรียนรู้ศิลปะ สารนาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- จิตราวดี จิราวัฒน์พร. (2555). **การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง พื้นฐานนาฏศิลป์ไทยสารนาฏศิลป์โดยใช้วิธีการแบบเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ฐิติรัตน์ เกิดหาญ. (2555). **นาฏศิลป์ไทย (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. ปทุมธานี: สกายบุ๊กส์.
- นวลละออง ห่วงรัก. (2548). **การสร้างชุดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง อาหารและสารอาหาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การประถมศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุญเกื้อ ควรหาเวช. (2545). **นวัตกรรมการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 6)**. กรุงเทพฯ: เจริญวิทยการพิมพ์.
- พิชัย ปรัญญานุสรณ์ และคณะ. (2547). **ดนตรีและนาฏศิลป์ ม.4**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ภาธิดา เปี่ยมมงคล. (2546). **ชีวิตและวัฒนธรรมไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เอ็ม-เอ็ดดูเคชั่น.
- มลิวรรณ โนติศิริ. (2551). **การสร้างชุดการสอนเพื่อพัฒนาทักษะนาฏศิลป์เบื้องต้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- เรณู โกศินานนท์. (2545). **นาฏศิลป์ไทย (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- โรงเรียนเทศบาล 1 บ้านชะอำ (ชะอำวิทยาคาร). (2560). **เอกสารรายงานผลการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ สาระที่ 3 นาฏศิลป์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2561**. (อัดสำเนา)
- _____. (2560). **เอกสารรายงานผลการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระที่ 3 นาฏศิลป์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2560**. (อัดสำเนา)
- สกวเดือน เอี่ยมสร้อย. (2550). **การพัฒนาชุดการสอนนาฏศิลป์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านยาง**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สมบุญรณ์ สุริยวงศ์, สมจิตรา เรืองศรี และเพ็ญศรี เศรษฐวงศ์. (2553). **ระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- สมาพร มีเนตรทิพย์. (2547). **การพัฒนาชุดการสอน เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ไทยสำหรับ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- สุนันท์ ลิ้นพานนท์. (2552). **นวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน (พิมพ์ครั้งที่ 3)**. กรุงเทพฯ: 9119 เทคนิคพรินติ้ง.
- หยาดพิรุณ พวงสุวรรณ. (2550). **การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะ พื้นฐานและการฝึกหัดการแสดงนาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

- อภินิหาร แม่นวิเศษพงศ์. (2549). การพัฒนาชุดการสอนเรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ โดยเน้นกระบวนการปฏิบัติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อารีย์ วชิรวรการ. (2542). การวัดและประเมินผลการเรียน. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏธนบุรี.